

OKUL ÖNCESİ OYUN DAVRANIŞI ÖLÇEĞİ'Nİ (ODÖ) TÜRKÇE'YE UYARLAMA ÇALIŞMASI

Hülya GÜLAY OGELMAN

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitim ABD

Özet: Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarının oyun davranışlarını ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş ve/veya uyarlanmış ölçme araçları son derecede sınırlıdır. Bu nedenle çalışmanın amacı, 5-6 yaş çocukları için “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’ni” Türkçe’ye uyarlama çalışmasını gerçekleştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, Denizli il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundan 180 çocuk oluşturmuştur. Uyarlama çalışmasının yapıldığı “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği”, 1998 yılında, küçük çocukların oyunlar sırasında gösterdikleri bireysel davranışlarını öğretmen görüşlerine göre belirlemek amacıyla Robert J. Coplan ve Kenneth H. Rubin tarafından geliştirilmiştir. Geçerlik kapsamında Türkçe formun kapsam geçerliği, madde analizi ve yapı geçerliği yapılmıştır. Yapı geçerliğinde, tüm ölçek ile alt ölçekler arasındaki korelasyonlar ve alt ölçekler arasındaki korelasyonlar belirlenmiştir. Kriter geçerliğinde çocuklara en çok hangi oyunu oynamayı sevdiğileri, öğretmenlere ise çocukların en çok hangi oynamayı sevdiğileri sorulmuştur. Güvenirlik çalışmaları kapsamında tüm ölçeğin ve alt ölçeklerinin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı ve test tekrar-test güvenirlilikleri hesaplanmıştır. Çalışmanın bulguları, “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin” Türkçe versiyonunun 5-6 yaş çocuklarının oyun davranışlarını ortaya koyabilecek, güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği, uyarlama çalışması, 5-6 yaş çocuklar, okul öncesi dönemde oyun.

ADAPTATION STUDY OF THE PRESCHOOL PLAY BEHAVIOUR SCALE (PPBS) TO TURKISH

Abstract: The number of measurement tools developed and/or adapted in order to set forth play period of preschool children in Turkey is considerably limited. For this reason the purpose of this study is to conduct the adaptation study of the “Preschool Play Behaviour Scale” for 5-6 year old children. The group of the study comprised of 180 children, aged between 5 and 6, attending kindergartens of primary schools governed by the Ministry of National Education, located in Central Denizli. “The Preschool Play Behaviour Scale”, the subject of this adaptation study, was developed by Robert J. Coplan and Kenneth H. Rubin in 1998 in order to determine the personal behaviours young children displayed while playing, based on the views of their teachers. Content validity, item analysis, and structure validity were conducted on the Turkish version within the context of validity studies. The correlation between the overall scale and its sub-scales, and the correlation between the sub-scales were identified during structure validity. Children were asked what their favourite game was, and

teachers were asked what the children's favourite games were during criteria validity. The internal consistency coefficient (Cronbach Alpha) and the test re-test reliabilities of the overall scale and its sub-scales were calculated within the context of reliability studies. Study results concluded that the Turkish version of the "Preschool Play Behaviour Scale" was a reliable and valid measurement tool to set forth play period of children aged between 5 and 6.

Key words: Preschool Play Behavior Scale (PPBS), adaptation study, 5-6 years old children, play in preschool period.

GİRİŞ

Yaşamın ilk yıllarında aileden sonra akranlar, gelişimi her alanda etkileyebilen önemli bir faktördür. Okul öncesi dönem, akran ilişkilerin geliştiği, akran ilişkilerine dayanan deneyimlerin ve akranların çocuk üzerindeki etkisinin arttığı bir dönemdir (Gülay 2010). Bu dönemde gerçekleştirilen olumlu akran etkileşimleri, sonraki yıllardaki psikolojik sağlığı ve okul uyumunu etkileyebilmektedir (Ladd 1990; Ladd & Price, 1987). Sosyal açıdan girişken, aktif olan, akranlarıyla yakın ilişkiler kuran, sosyal beceriler ve olumlu sosyal davranışlar sergileyen çocuklar, okul öncesi dönemde ve sonraki yıllarda akranları tarafından sevilmede, onlar tarafından kabul edilmektedir (Birch & Ladd, 1997; Meadan, & Monda-Amaya, 2008). Buna karşılık akranlarına karşı saldırgan, baskıcı davranışlar sergileyen, uzlaşmacı olmayan çocuklar akranları tarafından reddedilmekte, sevilmemektedirler. Bu çocukların sonraki yıllarda da benzer olumsuz davranışları devam ettirebildikleri ve akranları tarafından reddedilmeye, dışlanmaya maruz kaldıkları görülmektedir (Hay, Payne, & Chadwick, 2004; Ladd & Ettekal, 2009; Polenski 2001). Olumlu ve saldırgan davranışların yanı sıra akranlarına

karşı çekingen, utangaç tutumlar gösteren çocuklar da bulunmaktadır (Miller & Coll, 2007; Zimmer-Gembeck, Hunter, & Pronk, 2007). Utangaç ve çekingen çocukların akran etkileşimleri yeterli düzeyde değildir (Kupersmidt, Coie, & Dodge, 1990). Sosyal açıdan zayıf etkileşimler kuran utangaç ve çekingen çocuklar, ilköğretim döneminde ve ergenlik döneminde uyum sorunları gösterebilmektedirler (Parker, Rubin, Price, & DeRosiers, 1995). Görüldüğü gibi okul öncesi dönem akran ilişkileri çalışmaları, yaşamın ilk yıllarında çocukların akranlarıyla sağlıklı ilişkiler kurmalarının önemini ortaya koymaktadır. Akran ilişkilerinde temel kavramlardan biri oyundur (Gülay 2010). Oyun ve akran ilişkileri arasında karşılıklı etkileşim vardır (Lindsey & Colwell, 2003; McCusker & Van Doren, 2007). Oyun becerileri ve davranışları, çocukların akranlarıyla kurdukları ilişkileri etkileyebilmektedir. Aynı şekilde olumlu akran ilişkileri de çocukların oyun becerilerini geliştirmekte, oyunlarda olumlu deneyimler elde etmelerini desteklemektedir (Goodman 1994; Vygotsky 1978). Küçük çocuklar için oyunlarda akranlarla olumlu ilişkiler kurmak, sosyal yeterlik unsurlarından biridir (Hampton & Fantuzzo, 2003). Oyun ve akran ilişkileri etkileşim halinde bulunan iki kavram

olarak sosyal yeterlik ölçütlerinden kabul edilmektedirler. Özellikle oyunlar sırasında akran ilişkilerini düzenleyebilmek, yönetebilmek büyük önem taşımaktadır.

Oyunlar sırasında akranlara yönelik davranışların sosyal ve sosyal olmayan davranışlar olduğu belirtilmektedir (Coplan, Rubin, & Findlay, 2006). Olumlu davranışların başlıcaları, işbirliği yapmak, yardımlaşmak, duygularını uygun biçimde ifade etmek, problemleri çözmek, kurallara uymak, uzlaşmacı olmak, empati kurabilmektir (Susenberger 2003). Olumlu davranışlar sayesinde, oyun sırasında çocukların arkadaşlık ilişkileri gelişmekte, oyunları zamanla daha karmaşık, kurallı hale gelmektedir (Swindells & Stagnitti, 2006). Olumlu davranışlar, sosyal oyunları da geliştirmektedir. Sosyal oyunlar, diğer çocuklarla etkileşime dayalı oyunları ifade eder (Coplan, Rubin, & Findlay, 2006). Sosyal oyunların çocukların sosyal yeterliliğinin yanı sıra öz-güven gibi bireysel yeterliliklerini de geliştirdiği, gelişim kuramcıları (Mead 1934; Piaget 1932; Sullivan 1953) tarafından ifade edilmiştir.

Olumsuz davranışlar ise sosyal olmayan davranışlar olarak adlandırılmakta ve bazı araştırmacılara (Asendorf 1991; Coplan ve diğ., 1994; Rubin 1982) göre üç gruba ayrılmaktadır: Yalnız-pasif davranış, sessiz-suskun davranış ve yalnız-aktif davranış. Yalnız-pasif davranış, çocukların yalnız başlarına nesnelere oynadıkları oyunları ifade etmektedir (Rubin 1982; Rubin & Asendorf, 1993). Bu davranışları gösteren çocuklar, tek başlarına lego, yap-boz gibi

oyuncaklarla oynarlar. Bazı durumlarda tek bir nesneye odaklanıp nesneyi inceledikleri görülür. Yalnız-pasif çocukların oyunlar sırasında akranlarıyla etkileşimleri düşük düzeydedir. Sessiz-suskun davranış, herhangi bir oyuncak ya da nesneyle meşgul olmadan etrafı amaçsızca izlemeyi ifade etmektedir (Fox vd., 1995). Bu davranış, sosyal ortamdaki korku ve kaygının bir ifadesidir. Yalnız-aktif davranış ise çocuğun yalnız başına nesnelere ya da nesnelere olmaksızın yaptığı canlandırmalar ve rol oynamaları ifade etmektedir (Coplan vd., 1994). Oyun sırasında gösterilen olumsuz davranışlar, çocukların akranları tarafından reddedilmesine, dışlanmasına ve bunun sonucunda uyum sorunları göstermelerine yol açabilmektedir (Coplan, Wichmann, & Lagace-Seguin, 2001).

Görüldüğü üzere sosyal yeterlilik ve oyun kavramları ortak bir noktaya sahiptir. Bu ortak nokta, akran ilişkileridir. Sosyal yeterlilik oyun becerilerini geliştirmektedir. Oyun becerileri de sosyal yeterliliği desteklemektedir (Bierman & Welsh, 2000). Özellikle günümüzde, okul öncesi dönemde sosyal yeterlilik ve oyun becerileri açısından çocukların sıklıkla ve düzenli etkileşim içinde oldukları kişiler okul ortamındaki akranlarıdır. Bu nedenle çocukların oyun davranışlarını akran etkileşimleri doğrultusunda ele almak gereklidir.

Okul öncesi dönem çocuklarının oyun davranışlarını ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş ve/veya uyarlanmış ölçme araçları son derecede sınırlıdır. Son yıllarda artış gösteren bu ölçeklerden ilki, "Sembolik

Oyun Testi'dir" (Aydın 2008). Bu test, 1-6 yaş arasında normal gelişim özellikleri gösteren ve 8 yaşa kadar gelişimsel sorunlar yaşayan çocukların sembolik oyun becerilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiştir (Aydın 2008). Bir diğer ölçek ise "Penn Etkileşimli Akran Oyunu Ölçeği'dir" (Camgöz 2010). Ölçek, 60-72 aylık, yüksek risk altındaki kenar mahallelerde yaşayan ve Head Start Eğitim Merkezleri'nde eğitim görev çocukların öğretmenleri ve ebeveynleri aracılığıyla oyun etkileşimlerinin değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir (Camgöz 2010). Bu ölçekler dışında Türkiye'de, yaş ve sosyo-ekonomik gibi değişkenlerde daha geniş kitlelerle uygulanabilecek ve oyun sırasındaki davranışları ortaya koyabilecek bir ölçme aracına rastlanılmamıştır. Oyun gibi gelişimsel açıdan çocukların hayatında önemli yere sahip bir kavramla ilgili daha çok veri toplama aracına ihtiyaç vardır. Buradan yola çıkarak çalışmanın amacı, 5-6 yaş çocukları için "Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'ni" (ODÖ) Türkçe'ye uyarlamaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) geçerliği ne düzeydedir ?
- 2- Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) iç tutarlılığı ne düzeydedir ?
- 3- Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) test tekrar-test güvenilirliği ne düzeydedir ?
- 4- Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) güvenilirliği ne düzeydedir ?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmanın modeli genel tarama modelidir. Genel tarama modeli, evren hakkında yargıya varmak amacıyla evrenin tamamı ya da evrenden seçilen bir grup üzerinde yapılan taramalardır (Karasar, 1994).

Evren

Araştırmanın evrenini, Denizli il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocuklar oluşturmuştur.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Denizli il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 5-6 yaş grubundan 180 çocuk oluşturmuştur. Çocukların 91'i (% 50.6) kız, 89'u (% 49.4) erkektir. Çocukların yaş ortalaması 6 yıl, 5 ay, dokuz gündür. Çocukların tamamı normal gelişim özellikleri göstermektedir. Çalışma grubu belirlenirken öncelikle, Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarına bağlı anasınıflarının listesi çıkartılmıştır. Bu liste doğrultusunda kura çekilerek 12 okul belirlenmiştir. Okullar için Denizli İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. İzin doğrultusunda okullar ziyaret edilmiştir. Araştırmaya katılmayacağını belirten iki okul listeden çıkartılarak kalan on okulda, anne-baba izinleriyle birlikte belirlenen 180 çocuk ve 10 anasınıfı öğretmeni araştırmaya dahil olmuştur.

Veri Toplama Aracı

Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği (ODÖ): “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği”, 1998 yılında küçük çocukların oyunlar sırasında gösterdikleri bireysel davranışlarını öğretmen görüşlerine göre belirlemek amacıyla geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. On sekiz maddeden oluşan ölçeğin beş alt ölçeği bulunmaktadır: Sessiz davranış alt ölçeği, etrafı amaçsızca izlemeye dayalı dört maddeden oluşmaktadır. Yalnız-pasif davranış alt ölçeği, çocuğun yalnız başına oynadığı, bir şeyleri inşa etmeye, kurmaya ve keşfetmeye dayalı oyunları içeren dört maddeden oluşmaktadır. Yalnız-aktif davranış ölçeği, çocuğun tek başına oynadığı koşma, müzik aleti çalma ya da canlandırmalar, rol-oyunlar gibi oyunları içeren iki maddeden oluşmaktadır. Sosyal oyun alt ölçeği, grup oyunu, sosyo-dramatik oyun ve akran etkileşimi ile ilgili altı maddeyi içermektedir. İtiş-kakış oyun alt ölçeği, kavga ediyormuş gibi yapmak, boğuşmak gibi hareketlere dayanan iki maddeden oluşmaktadır. Maddelerin her biri hiç, seyrek, bazen, sık sık ve her zaman seçenekleriyle değerlendirilmektedir. Her maddeden alınabilecek en düşük puan 1, en yüksek puan 5’dir. Alt ölçeklerden alınan toplam puan, çocuğun o davranışı oyun boyunca ne kadar sıklıkta gösterdiğini ifade etmektedir. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alpha) şu şekildedir: Sessiz davranış alt ölçeği, .85; yalnız-pasif davranış alt ölçeği, .79; yalnız-aktif davranış ölçeği, .76; sosyal oyun alt ölçeği, .96 ve itiş-kakış oyun alt ölçeği .92’dir (Coplan & Rubin, 1998).

Ölçeğin Türkçe’ye Çevrilmesi:

“Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin” (ODÖ), İngilizce ve Türkçe’yi iyi derecede bilen, konunun uzmanı 5 akademisyen tarafından Türkçe’ye çevrilmiştir. Çeviriler bir araya getirilerek karşılaştırılmıştır. Kültürel anlam ve dil kuralları açısından gereken düzeltmeler yapılmıştır. İyi derecede İngilizce ve Türkçe bilen, başka bir akademisyen tarafından da oluşturulan Türkçe form, geri çeviri yöntemiyle tekrar İngilizce’ye çevrilmiştir. Çevrilen form ile orijinal form, araştırmacı tarafından karşılaştırılmıştır. Çevirileri gerçekleştiren beş akademisyenden iki formu karşılaştırmaları istenmiştir. Akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda, Türkçe ve İngilizce formların eşdeğer olduğu kabul edilerek ölçeğin Türkçe formuna son biçimi verilmiştir.

UYGULAMA

Araştırmada “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin” (ODÖ) güvenilirlik ve geçerliğinin saptanması amacıyla ölçek uyarlama çalışması yapılmıştır. Ölçek uyarlama çalışmasında, İngilizce’den Türkçe’ye çeviri çalışmalarının yanı sıra güvenilirlik ve geçerlik analizleri de yapılmıştır. Geçerlik kapsamında ise Türkçe formun kapsam geçerliği, madde analizi yapılmış ve yapı geçerliği test edilmiştir. Yapı geçerliğinde, tüm ölçek ile alt ölçekler arasındaki korelasyonlar ve alt ölçekler arasındaki korelasyonlar hesaplanmıştır. Kriter geçerliğinde çocuklara en çok hangi oyunu oynamayı sevdiğileri, öğretmenlere ise çocukların en çok hangi oyunu

nu oynamayı sevdikleri sorulmuştur. Güvenirlik çalışmaları kapsamında tüm ölçeğin ve alt ölçeklerinin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı ve test tekrar-test güvenilirlikleri hesaplanmıştır.

Araştırmada kullanılan “Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin” (ODÖ), on anasınıfi öğretmeni tarafından doldurulmuştur. Öğretmenler, araştırmanın amacı, ölçme aracı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Öğretmenler, çocuklarla ilgili yedi aylık gözlemleri doğrultusunda ölçekleri doldurmuşlardır. Verilerin toplanmasının ardından çalışma grubundan kura ile seçilen 30 çocuğun öğretmene tekrar ulaşılmış ve iki hafta sonra belirlenen çocuklar için yeniden ölçeği doldurmaları istenmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi SPSS 13.0 paket programında gerçekleştirilmiştir. Geçerlik ölçütü olarak uzman görüşü alınmış ve madde analizi yapılmıştır. Uzman görüşü kapsam geçerliği çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Uzman görüşünün amacı, maddelerin anlaşılabilirliği, amaca ve kültüre uygunluğu açısından değerlendirilmesidir. Yapı geçerliğinde, tüm ölçek ile alt ölçekler arasındaki korelasyonlar ve alt ölçekler arasındaki korelasyonlar, Pierson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı tekniği ile belirlenmiştir. Kriter geçerliğinde Kaykare Testi yapılmıştır. Ölçeğin ve alt ölçeklerin iç güvenilirliği Cronbach Alpha tekniği ile test-tekrar test güvenilirliği Pearson Momentler

Çarpımı Korelasyon Katsayısı tekniği ile hesaplanmıştır.

BULGULAR

Ölçeğin Geçerliği

Kapsam Geçerliği

Türkçe formun kapsam geçerliği uzman görüşü ile sağlanmıştır. Okul öncesi dönemde oyun ve sosyal gelişim konularında çalışan 5 akademisyenden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri, ölçeğin maddelerinin, ölçeğin amacına yönelik olduğunu belirtmiştir. Ayrıca ölçeğin yapısal geçerliği madde analizi yapılarak belirlenmiş ve tüm maddelerin ölçekte kalmasına karar verilmiştir (bkz. Tablo 1).

Yapı Geçerliği

Tablo 1. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) tümü ile alt ölçeklerinin puanları arasındaki ilişkilerini sınamak için hesaplanan korelasyon katsayıları

Alt ölçekler	n	r	p
Sosyal oyun	180	.46	p<.001
Yalnız-pasif davranış	180	.23	p<.001
İtiş-kakış oyun	180	.63	p<.001
Sessiz oyun	180	.35	p<.001
Yalnız-aktif davranış	180	.47	p<.001

Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin tümü ile alt ölçekleri puanları arasındaki ilişkilere yönelik olarak hesaplanan korelasyon katsayıları incelendiğinde, tüm ana-

lizlerde istatistiksel açıdan $P = .001$ olmak üzere anlamlı sonuçların elde edildiği görülmektedir. Tüm ölçek ile sosyal oyun ($r = .46$), yalnız-pasif davranış ($r = .23$), itiş-ka-

kış oyun ($r = .63$), sessiz oyun ($r = .35$), ve yalnız-aktif davranış ($r = .47$) alt ölçekleri arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) alt ölçeklerinin birbirleri arasındaki ilişkileri sınamak için hesaplanan korelasyon katsayıları

Alt Ölçekler	Sosyal oyun	Yalnız-pasif davranış	İtiş-kakış oyun	Sessiz oyun	Yalnız-aktif davranış
Sosyal oyun	1.00	-.72**	-.50**	-.39**	.53**
Yalnız-pasif davranış		1.00	-.39**	.30**	.50**
İtiş-kakış oyun			1.00	-.35**	.45**
Sessiz oyun				1.00	-.23**
Yalnız-aktif davranış					1.00

** $p < .01$

Tablo 2' de Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin alt ölçeklerinin birbirleriyle korelasyon katsayıları arasındaki ilişkilerin $P = .001$ düzeylerinde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir. Korelasyon katsayıları .23 ile .72 arasında değişiklik göstermektedir.

Kriter Geçerliği

Bu ölçeğin ölçtüğü boyutları ölçen başka bir Türkçe ölçek bulunamadığından kriter geçerliği benzer bir ölçek ile test edilememiştir. Ancak çocuklara en çok hangi oyunu oynamayı sevdiğileri, öğretmenlere ise çocukların en çok hangi oyunu oynamayı sevdiğileri sorulmuştur. Çocukların ölçekten aldıkları puan ortalamaları doğrultusunda alınan puanlar, beş alt ölçek doğrultusunda

kategorik hale getirilmiştir. Alt ölçeklerdeki maddeler doğrultusunda beş oyun kategorisi oluşturulmuştur. Bu kategoriler doğrultusunda soru örnekleri aşağıda yer almaktadır:

Sosyal oyun için: Saklambaç, yağ satarım-bal satarım gibi arkadaşlarımla oynadığım oyunları çok severim.

Yalnız-pasif oyun için: Yap-boz lego gibi yalnız başıma oynadığım oyunları çok severim.

İtiş-kakış oyun için: Arkadaşlarımla kovalamacalı, boğuşmalı oyunları çok severim.

Sessiz oyun için: Yalnız başıma oturmayı, etrafı izlemeyi çok severim.

Yalnız-aktif oyun için: Kendi kendime arabalarımı ya da evcilik, doktorculuk gibi oyunları çok severim.

Çocuklara en sevdikleri oyunlar, öğretmenlere ise çocukların en çok sevdikleri oyunlar beş kategori olarak sorulmuştur.

Tablo 3. Çocukların oyun davranışlarına göre en çok oynamayı sevdikleri oyunlara ilişkin görüşlerinin Kay-Kare testi sonuçları

	Oyun seçimi							
			Grup oyunları	Yap-boz, lego gibi bireysel oyunlar	Kovalama, boğuşmaya dayanan oyunlar	Sadece oturup çevreyi izlemek	Yalnız başına arabalarla, bebeklerle oynamak	Toplam
Oyun davranışı	Sosyal oyun	N %	13 38.2	5 14.7	5 14.7	5 14.7	6 17.6	34 100.0
	Yalnız-pasif dav.	N %	4 11.1	13 36.1	5 13.9	6 16.7	8 22.2	36 100.0
	İtiş-kakış oyun	N %	5 10.4	7 14.6	25 52.1	5 10.4	6 12.5	48 100.0
	Sessiz oyun	N %	5 13.9	5 13.9	5 13.9	15 41.7	6 16.7	36 100.0
	Yalnız aktif dav.	N %	6 23.1	5 19.2	4 15.4	1 3.8	10 38.5	26 100.0
	Toplam	N %	33 18.3	35 19.4	44 24.4	32 17.8	36 20.0	180 100.0

$X^2 = 60.110$ sd = 16 P = .000

Tablo 3 incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nde sosyal oyun ortalaması yüksek olan çocukların en çok sevdikleri oyun türünün grup oyunları (% 38.2), yalnız-pasif davranış ortalaması yüksek olan çocukların en çok lego, yap-boz gibi oyunları (% 36.1); itiş-kakış oyun puan ortalaması yüksek olan çocukların en çok kovalamacaya, boğuşmaya dayalı oyunlardan (% 52.1); sessiz oyun puan ortalaması yüksek

olan çocukların en çok etrafı izlemekten (% 41.7) hoşlandıkları; yalnız-aktif oyun puan ortalaması yüksek olan çocukların ise arabalarla, bebeklerle oynamayı (% 38.5) sevindikleri belirlenmiştir. Çocukların ODÖ'den aldıkları puanlar ile sevindikleri oyun türleri arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, ölçeğin kriter geçerliliğini destekleyen bir bulgu olarak kabul edilebilir.

Tablo 4. Çocukların oyun davranışlarına göre en çok oynamayı sevdikleri oyunlara ilişkin öğretmen görüşlerinin Kay-Kare testi sonuçları

Grup oyunları Yap-boz, lego gibi bireysel oyunlar			Oyun seçimi					
			Kovalama, boğuşmaya dayanan oyunlar	Sadece oturup çevreyi izlemek	Yalnız başına arabalarla, bebeklerle oynamak	Toplam		
Oyun davranışı	Sosyal oyun	N %	31 91.2	2 5.9	1 2.9	0 0.0	0 0.0	34 100.0
	Yalnız- pasif dav.	N %	3 8.3	32 88.9	0 0.0	1 2.8	0 0.0	36 100.0
	İtiş- kakış oyun	N %	0 0.0	2 4.2	41 85.4	5 10.4	0 0.0	48 100.0
	Sessiz oyun	N %	0 0.0	0 0.0	3 8.3	30 83.3	3 8.3	36 100.0
	Yalnız aktif dav.	N %	0 0.0	0 0.0	0 0.0	3 11.5	23 88.5	26 100.0
Toplam		N %	34 18.9	36 20.0	45 25.0	39 21.7	26 14.4	180 100.0

$$X^2 = 484.35 \text{ sd} = 16 \text{ P} = .000$$

Tablo 4 göstermektedir ki, öğretmen görüşlerine göre Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nde sosyal oyun ortalaması yüksek olan çocukların en çok sevdikleri oyun türünün grup oyunları (% 91.2), yalnız-pasif davranış ortalaması yüksek olan çocukların en çok lego, yap-boz gibi oyunları (% 88.9); itiş-kakış oyun puan ortalaması yüksek olan çocukların en çok kovalamacaya, boğuşmaya dayalı oyunlardan (% 85.4); sessiz oyun puan ortalaması yüksek olan çocukların en çok etrafı izlemekten (% 83.3) hoşlandıkları

rı; yalnız-aktif oyun puan ortalaması yüksek olan çocukların ise arabalarla, bebeklerle oynamayı (% 88.5) sevdikleri belirlenmiştir. Çocukların ODÖ'den aldıkları puanlar ile öğretmen görüşlerine göre sevindikleri oyun türleri arasında tutarlılık olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, ölçeğin kriter geçerliliğini destekleyen bir diğer bulgu olarak kabul edilebilir.

Ölçeğin Güvenirliği

İç güvenirlilik

Ölçeğin iç güvenilirliği, Cronbach Alpha katsayısı ile hesaplanmıştır. Cronbach Alpha, ölçeğin tümü ve alt ölçeklerin iç tutarlılığını

ortaya koyan bir güvenilirlik katsayısı hesaplama şeklidir (Büyüköztürk, 2004).

Tablo 5. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) Türkçe Formunun İç Güvenirlik Sonuçları

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha (α)
Madde 1	54.45	77.19	.64	.85
Madde 2	55.13	72.71	.73	.84
Madde 3	56.49	80.44	.21	.87
Madde 4	55.61	71.45	.61	.85
Madde 5	44.41	76.38	.53	.85
Madde 6	54.64	77.35	.51	.85
Madde 7	55.66	72.11	.72	.84
Madde 8	54.91	72.10	.71	.84
Madde 9	57.06	87.26	-.12	.87
Madde 10	54.68	77.73	.48	.86
Madde 11	55.65	78.28	.49	.86
Madde 12	56.45	84.78	.06	.87
Madde 13	56.81	80.91	.25	.86
Madde 14	54.96	72.73	.66	.85
Madde 15	54.56	75.45	.66	.85
Madde 16	55.40	84.85	.66	.85
Madde 17	55.19	70.81	.74	.84
Madde 18	57.29	86.87	.42	.87

Cronbach Alpha
(α): .86

Tablo 5’ de görüldüğü üzere tüm ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .86’ dir (p < .01). Buna göre ölçeğin tamamının iç güvenilirlik

katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) “sosyal oyun” alt ölçeğindeki maddelerin iç tutarlılık analizi

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha (α)
Madde 1	19.54	12.97	.70	.85
Madde 5	20.49	12.41	.59	.87
Madde 6	19.72	11.70	.71	.84
Madde 10	19.76	12.34	.66	.86
Madde 15	19.64	11.78	.81	.83
Madde 16	20.49	12.34	.64	.86

Cronbach Alpha (α): .88

Tablo 6’ da “sosyal oyun” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .88’ dir (p < .01). Buna göre sosyal oyun alt ölçeğinin tama-

mının iç güvenilirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 7. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) “yalnız-pasif davranış” alt ölçeğindeki maddelerin iç tutarlılık analizi

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha (α)
Madde 2	11.47	8.42	.75	.88
Madde 8	11.26	7.82	.82	.85
Madde 14	11.30	8.12	.73	.89
Madde 17	11.53	7.57	.80	.86

Cronbach Alpha (α) .90

Tablo 7’de bakıldığında “yalnız-pasif davranış” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .90’ dır ($p < .01$). Buna göre yalnız-pa-

sif davranış alt ölçeğinin tamamının iç güvenirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) “itiş-kakış oyun” alt ölçeğindeki maddelerin iç tutarlılık analizi

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları
Madde 3	2.04	.87	.77
Madde 13	2.35	1.29	.77

Cronbach Alpha
(α): .86

Tablo 8’e bakıldığında “itiş-kakış oyun” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .86’ dır ($p < .01$). Buna göre itiş-kakış oyun alt ölçe-

ğinin tamamının iç güvenirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) “sessiz davranış” alt ölçeğindeki maddelerin iç tutarlılık analizi

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha (α)
Madde 4	11.55	8.80	.78	.82
Madde 9	11.16	7.17	.80	.81
Madde 12	11.48 8.01 .79			.89
Madde 18	11.70	7.99	.82	.86

Cronbach
Alpha (α): .86

Tablo 9 göstermektedir ki, “sessiz davranış” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .86’dir (p < .01). Buna göre sessiz davranış alt

ölçeğinin tamamının iç güvenilirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 10. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) “yalnız-aktif davranış” alt ölçeğindeki maddelerin iç tutarlılık analizi

Ölçeğin Maddeleri	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalamaları	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları
Madde 7	3.20	.68	.46
Madde 11	3.19	.79	.46

Cronbach Alpha
(α): .72

Tablo 10’a bakıldığında “yalnız-aktif davranış” alt ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .72’dir (p < .01). Buna göre yalnız-aktif

davranış alt ölçeğinin tamamının iç güvenilirlik katsayısının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği’nin (ODÖ) alt ölçeklerinin Orijinal ve Türkçe Formlarının İç Güvenirlik Sonuçlarının Karşılaştırılması

Okul Öncesi Oyun Davranış Ölçeği’nin (ODO) alt ölçeklerinin Orijinal Formu		Okul Öncesi Oyun Davranış Ölçeği’nin (ODO) alt ölçeklerinin Türkçe Formu	
Alt Ölçekler	Cronbach Alpha	Alt Ölçekler	Cronbach Alpha
Sosyal oyun	.96	Sosyal oyun	.88
Yalnız-pasif davranış			.79
Yalnız-pasif davranış			.90
İtiş-kakış oyun	.92	İtiş-kakış oyun	.86
Sessiz davranış	.85	Sessiz davranış	.86
Yalnız-aktif davranış	.76	Yalnız-aktif davranış	.72

Tabloda görüldüğü üzere, ölçeğin Orijinal ve Türkçe formunda alt ölçekler için hesaplanan Cronbach Alpha değerleri kabul edilebilir düzeydedir. Orijinal ve Türkçe formlardaki alt ölçeklerin Cronbach Alpha değerlerinin birbirine yakın olduğu görülmektedir.

Test–Tekrar Test Güvenirliği

Türkçe ölçeğin tamamının ve alt ölçeklerinin zamana karşı değişmezlik düzeyini test etmek için test-tekrar test tekniği kullanılmıştır. Bu nedenle çalışma grubundan tesadüfi olarak seçilen 30 kişilik gruba ölçek 2 hafta arayla birer kez uygulanmış ve iki uygulama arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı tekniği ile analiz edilmiştir.

Tablo 12. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) tamamının Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin tamamının 1. Ölçüm	30	54.00	2.91	
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin tamamının 2. Ölçüm	30	53.80	3.51	.86**

**p < .01

Tablo incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin tamamına ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin oldu-

ğu görülmektedir (r = .86 p < .01). Bu sonuca göre ölçeğin tamamının zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) “sosyal oyun” alt ölçeğinin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin sosyal oyun alt ölçeğinin 1. Ölçüm	30	20.83	2.12	.80**
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin sosyal oyun alt ölçeğinin 2. Ölçüm	30	20.66	2.59	

**p < .01

Tablo incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin "sosyal oyun" alt ölçeğine ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek

bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .80$ $p < .01$). sonuca göre alt ölçeğin zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 14. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) "yalnız-pasif davranış" alt ölçeğinin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin yalnız-pasif davranış 1. Ölçüm	30	12.13	.97	.92**
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin yalnız-pasif davranış 2. Ölçüm	30	12.07	1.42	

** $p < .01$

Tablo 14 incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin "yalnız-pasif davranış" alt ölçeğine ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve

yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .92$ $p < .01$). Bu sonuca göre alt ölçeğin tamamının zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 15. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) "itiş-kakış oyun" alt ölçeğinin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin itiş-kakış oyun 1. Ölçüm	-30	-5.30	1.53	
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin itiş-kakış oyun 2. Ölçüm	30	5.43	1.85	.84**

** $p < .01$

Tablo incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranış Ölçeği'nin "itiş-kakış oyun" alt ölçeğine ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek

bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .84$ $p < .01$). Bu sonuca göre alt ölçeğin tamamının zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 16. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) "sessiz davranış" alt ölçeğinin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin sessiz davranış 1. Ölçüm	30	9.67	1.71	.79**
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin sessiz davranış 2. Ölçüm	30	9.78	1.91	

** $p < .01$

Tablo incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin "sessiz davranış" alt ölçeğine ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek

bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .79$ $p < .01$). Bu sonuca göre alt ölçeğin tamamının zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 17. Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin (ODÖ) "yalnız-aktif davranış" alt ölçeğinin Test Tekrar Test Güvenirliği Analiz Sonuçları

	N	X	ss	r
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin yalnız-aktif davranış 1. Ölçüm	30	6.07	.90	.66**
Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin yalnız-aktif davranış 2. Ölçüm	30	6.27	1.46	

** $p < .01$

Tablo incelendiğinde, Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği'nin "yalnız-aktif davranış" alt ölçeğine ilişkin test-tekrar test uygulamaları arasında pozitif yönde, anlamlı ve yüksek bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r = .66$ $p < .01$). Bu sonuca göre alt ölçeğin tamamının zamana karşı değişmezliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği' nin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerlik çalışmasının sonuçlarının, söz konusu formun yeterli düzeyde güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğunu ortaya koyduğu söylenebilir. Ölçeğin alt ölçekleri olan, sosyal oyun, yalnız-pasif davranış, itiş kakış oyun, sesiz oyun ve yalnız-aktif oyun alt ölçeklerinin her birinin de yeterli düzeyde güvenilirliğe ve geçerliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle 5-6 yaş çocuklarının oyun davranışlarının, bu ölçek aracılığı ile değerlendirilebileceği söylenebilir.

Ölçme araçları, çocukların konu ile ilgili bilgi, beceri, yeterlilik ve bireysel özelliklerini ortaya koymayı sağlar (Carlton & Winsler, 1999). Böylece çocukların gelişim düzeyleri de ortaya konmaktadır (Hampton & Fantuzzo, 2003). Öğretmen, akran, anne-baba değerlendirmelerine dayanan farklı bilgi kaynaklarından elde edilen bilgiler, çocukların daha iyi tanınmasına olanak sağlayacaktır. Oyun da özellikle okul öncesi dönem çocuklarının gelişiminde, öğrenme deneyiminde büyük öneme sahiptir. Okuma yazma

gibi becerileri gerektirmeyen, çocukların motivasyonlarıyla şekillenen, birçok gelişim alanına aynı anda katkı sağlayabilen ve gönüllü katılıma dayanan çocuk oyunları, gerçek dünyanın minyatürize edilmiş versiyonlarıdır (Bundy 2001; Sturgess 2003). Çocukların en çok zaman harcadığı etkinlik olmasının yanı sıra gelişime katkıları nedeniyle küçük çocukların oyun davranışları ve becerilerini ortaya koyacak güvenilir ve geçerli ölçme araçlarına ihtiyaç vardır. Okul öncesi dönem çocuklarının oyun davranışları ile ilgili ölçme araçları arttıkça, oyun gelişimi ve oyunla ilişkili kavramlar ve konular hakkında yapılan araştırmalar da artış gösterecektir. Türkiye'de konu ile ilgili ölçeklerin yetersiz oluşu, "Okul Öncesi Oyun Davranışı Ölçeği' nin" önemini ortaya koymaktadır.

Bu çalışma doğrultusunda sonraki çalışmalarda, oyun davranışlarının farklı konu ve değişkenlerle ilişkileri ele alınabilir. Bu çalışmalar, 5-6 yaş çocuklarının oyun davranışlarının gelişimi, bu davranışların hangi değişkenlerden ne şekilde etkilendiğini ortaya koymayı sağlayacaktır. Yapılacak çalışmalarda, ölçeğin geçerliliğine yönelik ek kanıtlar da elde edilebilir. Çalışma, Denizli ilinde yaşayan ve anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocuklardan seçilen çalışma grubuyla sınırlıdır. Türkiye genelinde farklı illerde, farklı sayıdaki çalışma gruplarıyla, farklı kurumlarda okul öncesi eğitime devam eden çocuklarla konu ile ilgili araştırmalar yapılabilir. Yapılan araştırmaların öğretmenlerle paylaşılması, öğretmenlerin oyun davranışları konusuna dikkatlerinin

çekilmesini sağlayabilmesi adına önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

ASENDORF, J., (1991). “Development of Inhibited Children’s Coping With Unfamiliarity”. *Child Development*, 62, pp. 1460-1474.

AYDIN, A., (2008). “Sembolik Oyun Testi’nin Türkçe’ye Uyarlanması Ve Okul Öncesi Dönemdeki Normal, Otistik ve Zihin Engelli Çocukların Sembolik Oyun Davranışlarının Karşılaştırılması”. Yayınlanmamış doktora tezi. **İstanbul: Marmara Üniversitesi.**

BIERMAN, K. L., & WELSH, J. A., (2000). “Assessing Social Dysfunction: The Contributions of Laboratory and Performance-Based Measures”. *Journal of Clinical Child Psychology*, 29, pp. 526-540.

BIRCH, S. H., & LADD, G. W., (1997). “The Teacher-Child Relationship And Children’s Early School Adjustment”. *Journal of School Psychology*, 35:1, pp. 61-79.

BUNDY, A. C., (2001). Measuring Play Performance. In: M. Law, W. Dunn & C. M. Baum (Eds.). “Measuring Occupational Performance: Supporting Best Practice in Occupational Therapy” (pp. 302). Thorofare, NJ: Slack.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., (2004). “Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı”, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

CAMGÖZ, A., (2010). “Ankara Örneğinde Penn Etkileşimli Akran Oyunu Ölçeği’nin 60-72 Aylık Düşük Sosyoekonomik Düzeydeki Çocukların Ebeveyn Ve Öğretmenlerine Uyarlanması”. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

CARLTON, M. P., & WINSLER, A., (1999). “School Readiness: The Need For a Paradigm Shift.” *School Psychology Review*, 28, pp. 338-352.

COPLAN, R. J. & RUBIN, K. H., (1998). “Exploring and Assessing Nonsocial Play in the Preschool: The Development and Validation of Preschool Play Behavior Scale.” *Social Development*, 7:1, pp. 72-91.

COPLAN, R. J., RUBIN, K. H. & FINDLAY, L. C., (2006). Social and Nonsocial Play. In D.P. Fromberg & D. Bergen (Eds.), “Play From Birth to Twelve: Contexts, Perspectives, and Meanings”. (pp. 75-86) New York: Garland.

COPLAN, R. J., RUBIN, K. H., FOX, N. A., CALKINS, S. D., & STEWART, S. L., (1994). “Being Alone, Playing Alone, Acting Alone: Distinguishing Among Reticence, and Passive-and Active-Solitude in Young Children”. *Child Development*, 65, pp. 129-137.

- COPLAN, R.J., WICHMANN, C., & LAGACE-SEGUIN, D., (2001).** “Solitary-Active Play: A Marker Variable for Maladjustment in The Preschool?” *Journal of Research in Childhood Education*, 15, pp. 164-172.
- FOX, N. A., RUBIN, K. H., CALKINS, S. D., MARSHALL, T. R., COPLAN, R. J., PORGES, S. W., & LONG, J. M., (1995).** “Frontal Activation Asymmetry and Social Competence at Four Years of Age: Left Frontal Hyper and Hypo Activation as Correlates of Social Behavior in Preschool Children”. *Child Development*, 66, pp. 1770-1784.
- GOODMAN, J. F., (1994).** ‘Work’ Versus ‘Play’ And Early Childhood Care”. *Child and Youth Care Forum*, 23, pp. 177-196.
- GÜLAY, H., (2010).** “Okul Öncesi Dönemde Akran İlişkileri”. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- HAMPTON, V. R., & FANTUZZO, J. W., (2003).** “The Validity of The Penn Interactive Peer Play Scale With Urban, Low Income Kindergarten Children”. *School Psychology Review*, 32:1, pp. 77-91.
- HAY, D. F., PAYNE A., & CHADWICK, A., (2004).** “Peer Relations in Childhood”. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45:1, pp. 84-108.
- KARASAR, N., (1994).** “Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler”. Ankara: 3 A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- KUPERSMIDT, J. B., COIE, J. D., & DODGE, K. A., (1990).** The role of poor peer relationships in the development of disorder. In S. R. Asher & J. D. Coie (Eds.). “Peer Rejection in Childhood” New York: Cambridge University Press.
- LADD, G. W., (1990).** “Having Friends, Keeping Friends, Making Friends, and Being Liked by Pers in the Classroom: Predictors of Children’s Early School Adjustment ?” *Child Development*, 61, pp. 1081-1100.
- LADD, G., & ETTEKAL, I., (2009).** “Classroom Peer Acceptance and Rejection and Children’s Psychological and School Adjustment”. *Interpersonal Acceptance*. 3:1, pp. 1-3.
- LADD, G. W., & PRICE, J. M., (1987).** “Predicting Children’s Social and School Adjustment Following the Transition From Preschool to Kindergarten”. *Child Development*, 58, pp. 1168-1189.
- LINDSEY, E. W., & COLWELL, M. J., (2003).** “Preschoolers’ Emotional Competence Links to Pretend and Physical Play”. *Child Study Journal*, 33:1, pp. 39-53.

- MCCUSKER, M. & VAN DOREN, S., (2007).** “Aggressive Play: Contributing Factors of Parental Roles on 3-6 Years Old Boys”. College of Saint Elizabeth Journal of the Behavioral Sciences. 1, pp. 27-30.
- MEAD, G. H., (1934).** “Mind, Self, and Society”. Chicago: University of Chicago Press.
- MEADAN, H., & MONDA-AMAYA, L. M., (2008).** “Collaboration to Promote Social Competence for Students With Mild Disabilities in the General Classroom: A Structure for Providing Social Support”. *Intervention School and Clinic*. 43:3, pp. 158-167.
- MILLER, S. R., & COLL, E., (2007).** “From Social Withdrawal to Social Confidence: Evidence for Possible Pathways”. *Current Psychology*, 26, pp. 86-101.
- PARKER, J., RUBIN, K., PRICE, J., & DE ROSIER, M., (1995).** Peer Relationships, Child Development, and Adjustment. In D. Cicchetti, & D. Cohen (Eds.), “Developmental Psychopathology: Vol 2. Risk, Disorder, And Adaptation” (pp. 96–161). New York: Wiley.
- PIAGET, J., (1932).** “The Moral Judgment of the Child”. Glencoe: Free Press.
- POLENSKI, T. A., (2001).** “Child Characteristics and Relations in The Family as Predictors of Peer Relationships”. Unpublished PhD. thesis. USA: University of Pittsburgh.
- RUBIN, K. H., (1982).** “Non-Social Play in Preschoolers: Necessary Evil ?” *Child Development*, 53, pp. 651-657.
- STURGESS, J., (2003).** “A Model Describing Play as a Child-Chosen Activity: Is This Still Valid in Contemporary Australia?” *Australian Occupational Therapy Journal*, 50, pp. 104–108.
- SULLIVAN, H. S., (1953).** “The *Interpersonal* Theory of Psychiatry”. New York: Norton.
- SUSSENBERGER, B., (2003).** Socioeconomic Factors and Their Influence on Occupational Performance. In: E. Crepeau, E. Cohn & B. Schell (Eds.). “Willard and Spackman’s Occupational Therapy” (10th ed., pp. 97–110). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins.
- SWINDELLS, D., & STAGNITTI, K., (2006).** “Pretend Play and Parents’ View of Social Competence: The Construct Validity of The Child-Initiated Pretend Play Assessment”. *Australian Occupational Therapy Journal*, 53, pp. 314–324
- VYGOTSKY, L. S., (1978).** “Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes”. Cambridge: Harvard University Press.

ZIMMER-GEMBECK, M. J., HUNTER, T. A., & PRONK, R., (2007). “A Model of Behaviors, Peer Relations and Depression: Perceived Social Acceptance as a Mediator and the Divergence of Perceptions”. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26:3, pp. 273-302.